

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2025 - 2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Lucian Blaga din Sibiu
1.2. Facultatea	Teologie
1.3. Departament	Teologie Pastorală
1.4. Domeniul de studiu	Teologie
1.5. Ciclul de studii ¹	Master
1.6. Specializarea	Teologie Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Istoria și evoluția anaforalei euharistice	Cod	FTEO.TOR.TEP.M.RO .2.P60.C-5.6
2.2. Titular activități de curs	Prof. univ. dr. habil. Ciprian Ioan Streza		
2.3. Titular activități practice	Prof. univ. dr. habil. Ciprian Ioan Streza		
2.4. An de studiu ²	I	2.5. Semestrul ³	I
2.6. Tipul de evaluare ⁴	E.		
2.7. Regimul disciplinei ⁵	O.	2.8. Categoria formativă a disciplinei ⁶	S.

3. Timpul total estimat

3.1. Extinderea disciplinei în planul de învățământ – număr de ore pe săptămână					
3.1.a.Curs	3.1.b. Seminar	3.1.c. Laborator	3.1.d. Proiect	3.1.e Alte	Total
1	1				2
3.2. Extinderea disciplinei în planul de învățământ – Total ore din planul de învățământ					
3.2.a.Curs	3.2.b. Seminar	3.2.c. Laborator	3.2.d. Proiect	3.2.e Alte	Total ⁷
14	14				28
Distribuția fondului de timp pentru studiu individual⁸					Nr. ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat ⁹					20
Examinări ¹⁰					7
3.3. Total ore alocate studiului individual¹¹ (NOSI_{sem})					97
3.4. Total ore din Planul de învățământ (NOAD_{sem})					28
3.5. Total ore pe semestru¹² (NOAD_{sem} + NOSI_{sem})					125
3.6. Nr ore / ECTS					25
3.7. Număr de credite¹³					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. Discipline necesar a fi promovate anterior (de curriculum) ¹⁴	Cunoștințe de TEOLOGIE LITURGICĂ, TEOLOGIE DOGMATICĂ ȘI PATROLOGIE
4.2. Competențe	Competențe de operare pe calculator (minimal: Word, Internet Explorer)

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. De desfășurare a cursului ¹⁵	Tablă, videoproiector, platforma on-line Google Classroom
5.2. De desfășurare a activităților practice (lab/sem/pr/aplic) ¹⁶	Tablă, videoproiector, platforma on-line Google Classroom

6. Rezultate ale învățării¹⁷

7. Numărul de credite alocat disciplinei: .9				
Rezultatele învățării				Repartizare credite pe rezultatele învățării
Nr. crt.	Cunoștințe	Aptitudini	Responsabilitate și autonomie	
RÎ 1	Evidențierea importanței și a conținutului ritualurilor cultice, precum și a necesității săvârșirii corecte a acestora	Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice.	Aplicarea și verificarea deprinderilor în medii pastorale diferite și evaluarea impactului misionar	0,5
RÎ 2	Explicarea și interpretarea actelor de cult	Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară (intra și extra teologic), pe diverse paliere ierahice, respectând principii de credință religioasă.	Responsabilizare prin implicare în viața comunităților parohiale	0,5
RÎ 3	Utilizarea, ca auxiliare de bază, ale comunicării textelor sacre / documentelor istorice, a limbilor în care acestea au fost exprimate pentru prima dată	Formularea unei strategii de optimizare a pregătirii profesionale continue, prin actualizarea conținuturilor învățării, aplicarea tehnologiilor informației și prin utilizarea limbilor străine.	Aplicarea cunoștințelor în medii interconfesionale	1
RÎ 4	Diferențierea între actele cultice canonice și inovații, tradiții locale, superstiții, ocultisme	Utilizarea resurselor doctrinare în acțiuni concrete de mărturisire și popularizare a credinței	Relaționarea la imperativele vieții sociale	1,5
.....				
RÎ n				

8. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

8.1. Obiectivul general	Cursul analizează originea și evoluția anaforalelor euharistice pornind de la analiza celor mai vechi texte liturgice cunoscute
8.2. Obiectivele specifice	• Introducere în problematica Liturgicii comparate. • Cunoașterea principalelor lucrări scrise pe această temă. • Reliefarea modului în care a apărut și evoluat Liturgia creștină. • Înțelegerea structurii primelor liturghii creștine. • Sublinierea continuității dintre cinele festale iudaice și liturghiile primelor secole

9. Conținuturi

9.1. Curs ¹⁸	Metode de predare ¹⁹	Nr. ore
Curs 1: Introducere generală; prezentarea structurii cursului.	Expunere, prelegere, prezentare la tablă a problematicii studiate, utilizare videoproiector	1
Curs 2: Începuturile Liturghiei creștine. Originea și evoluția anaforalei euharistice	Expunere, prelegere, prezentare la tablă a problematicii studiate, utilizare videoproiector	1
Curs 3: Liturgia creștină și cultul iudaic	Expunere, prelegere, prezentare la tablă a problematicii studiate, utilizare videoproiector	1
Curs 4: Istoria anaforalei euharistice în primele trei veacuri (1)	Expunere, prelegere, prezentare la tablă a problematicii studiate, utilizare videoproiector	1
Curs 5: Istoria anaforalei euharistice în primele trei veacuri (2).	Expunere, prelegere, prezentare la tablă a problematicii studiate, utilizare videoproiector	1
Curs 6: Liturgia creștină în secolele IV-VIII (1)	Expunere, prelegere, prezentare la tablă a problematicii studiate, utilizare videoproiector	1
Curs 7: Liturgia creștină în secolele IV-VIII (2)	Expunere, prelegere, prezentare la tablă a problematicii studiate, utilizare videoproiector	1
Curs 8: Liturgia creștină în secolele IV-VIII. (3)	Expunere, prelegere, prezentare la tablă a problematicii studiate, utilizare videoproiector	1
Curs 9: Anaforaua ritului liturgic bizantin	Expunere, prelegere, prezentare la tablă a problematicii studiate, utilizare videoproiector	1
Curs 10: Anaforaua ritului liturgic antiohian	Expunere, prelegere, prezentare la tablă a problematicii studiate, utilizare videoproiector	1
Curs 11: Anaforaua ritului liturgic alexandrin	Expunere, prelegere, prezentare la tablă a problematicii studiate, utilizare videoproiector	1

Curs 12: Anaforaua ritului liturgic roman și galican	Expunere, prelegere, prezentare la tablă a problematicei studiate, utilizare videoproiector	1
Curs 13: Liturgica comparată	Expunere, prelegere, prezentare la tablă a problematicei studiate, utilizare videoproiector	1
Curs 14: Concluzii generale ale cursului.	Expunere, prelegere, prezentare la tablă a problematicei studiate, utilizare videoproiector	1
Total ore curs:		14

9.2. Activități practice (8.2.a. Seminar ²⁰ / 8.2.b. Laborator ²¹ / 8.2.c. Proiect ²²)	Metode de predare	Nr. ore
Istoria liturghiei creștine, între tradiționalism și modernitate	Prezentare, analiză, dezbateri	1
Originea și evoluția liturghiei creștine. Analiza datelor Noului Testament.	Prezentare, analiză, dezbateri	1
Originea și evoluția liturghiei creștine. Analiza datelor Noului Testament. (2)	Prezentare, analiză, dezbateri	1
Originea și evoluția liturghiei creștine. Analiza textelor patristice apostolice	Prezentare, analiză, dezbateri	1
Originea și evoluția liturghiei creștine. Analiza textelor patristice apostolice (2)	Prezentare, analiză, dezbateri	1
Evoluția Liturghiei creștine: de la improvizație la text scris	Prezentare, analiză, dezbateri	1
Evoluția Liturghiei creștine: de la improvizație la text scris (2)	Prezentare, analiză, dezbateri	1
Analiza structurii liturghiilor bizantine și a paternității lor	Prezentare, analiză, dezbateri	1
Analiza structurii liturghiilor bizantine și a paternității lor (2)	Prezentare, analiză, dezbateri	1
Cercetarea liturgică comparată.	Prezentare, analiză, dezbateri	1
Cercetarea liturgică comparată (2)	Prezentare, analiză, dezbateri	1
Accesul și folosirea textelor liturgice din baza de date TLG	Prezentare, analiză, dezbateri	1
Accesul și folosirea textelor liturgice din baza de date TLG (2)	Prezentare, analiză, dezbateri	1
7. Evaluare finală a orelor de seminar	Prezentare, analiză, dezbateri	1
Total ore seminar/laborator		14

10. Bibliografie

10.1.Referințe bibliografice recomandate	VINTILESCU, P., Anafora sau antidoron, Studii Teologice 1-2 (1954), p. 116-145.
	IDEM, Anaforaua sau ritul Sfintei Jertfe euharistice, Biserica Ortodoxă Română 7-8 (1961), p. 733-754; IDEM, Binația Liturghiei, ST 3-6 (1950), p. 125-136.
	IDEM, Diptice sau pomelnice, Pitești, 1926.
	IDEM, Expresiunea “slujba cuvântătoare” din Liturghierul român, București 1939.
	IDEM, Funcțiunea catehetică a Sfintei Liturghii, ST 1-2 (1949), p. 17-33.
	IDEM, Funcțiunea eclesiologică sau comunitară a Liturghiei, în: BOR 1-3 (1946), p. 1-20.
	IDEM, Încercări de istorie a Liturghiei Liturgia creștină în primele trei veacuri, București, 1930..
10.2.Referințe bibliografice	Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, Literatura liturgică în teologia românească, BOR 1-2 (1971), p. 121-134
	Idem, Liturgica generală, manual pentru Institute teologice, București, 1993, p.11-81.
	Idem, Liturgica specială, manual pentru Institute teologice, București, 1980, p. 174-201
10.2.Referințe bibliografice	M. Arranz, L'Économie du salut dans la prière du PostSanctus des anaphores de type antiochéen, La Maison Dieu 106 (1971), p. 46-75.

suplimentare	A. Baumstark, Liturgie comparée. Principes et Méthodes pour l'étude historique des liturgies chrétiennes. Troisième édition revue par Dom Bernard Botte O. S. B., Chevetogne, 1953
--------------	--

11. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului²³

Elaborarea unor instrumente eficiente de cunoaștere și analiză a fenomenului istoric;
Realizarea unei percepții creștine sănătoase asupra lumii, vieții și istoriei;
Programarea unor activități ecleziale și pastorale în conformitate cu percepția creștină autentică asupra istoriei.

12. Evaluare

Tip activitate	11.1 Criterii de evaluare	11.2 Metode de evaluare		11.3 Pondere din nota finală	Obs. ²⁴
11.4a Examen / Colocviu	• Cunoștințe teoretice și practice însușite (cantitatea, corectitudinea, acuratețea)	Teste pe parcurs ²⁵ :	0 %	66 % (minim 5)	CPE
		Teme de casă:	0 %		
		Alte activități ²⁶ :	0 %		
		Evaluare finală:	100 % (min. 5)		
11.4b Seminar	• Frecvența/relevanța intervențiilor sau răspunsurilor	Evidența intervențiilor, portofoliu de lucrări (referate, sinteze științifice)		33 % (minim 5)	CPE
11.4c Laborator	• Cunoașterea aparaturii, a modului de utilizare a instrumentelor specifice; evaluarea unor instrumente sau realizări, prelucrarea și interpretarea unor rezultate	• Chestionar scris • Răspuns oral • Caiet de laborator, lucrări experimentale, referate etc. • Demonstrație practică		% (minim 5)	N/A
11.4d Proiect	• Calitatea proiectului realizat, corectitudinea documentației proiectului, justificarea soluțiilor alese	• Autoevaluarea, prezentarea și/sau susținerea proiectului • Evaluarea critică a unui proiect		% (minim 5)	N/A
11.5 Standard minim de performanță ²⁷ <i>Cunoașterea principalelor metode de cercetare istorică și teologică</i>					

Fișa disciplinei cuprinde componente adaptate persoanelor cu CES (persoane cu dizabilități și persoane cu potențial înalt), în funcție de tipul și gradul acestora, la nivelul tuturor elementelor curriculare (competențe, obiective, conținuturi, metode de predare, evaluare alternativă), pentru a asigura șanse echitabile în pregătirea academică a tuturor studenților, acordând atenție sporită nevoilor individuale de învățare.

Data completării: 2_5_ / 0_9_ / 2_0_2_5_

Data avizării în Departament: 2_7_ / 0_9_ / 2_0_2_5_

	Grad didactic, titlul, prenume, numele	Semnătura
--	---	------------------

Titular disciplină	Prof. univ. dr. habil. Ciprian Ioan Streza	<i>Streza</i>
Responsabil program de studii	Prof. univ. dr. habil. Paul Brusankowski	<i>Prof. Dr. Paul Brusankowski</i>
Director Departament	Protos. Conf. univ. dr. Vasile Bîrzu	<i>Pr. Conf. Dr. Vasile Bîrzu</i>

¹ Licență / Master

² 1-4 pentru licență, 1-2 pentru master

³ 1-8 pentru licență, 1-3 pentru master

⁴ Examen, colocviu sau VP A/R – din planul de învățământ

⁵ Regim disciplină: O=Disciplină obligatorie; A=Disciplină opțională; U=Facultativă

⁶ Categoria formativă: S=Specialitate; F=Fundamentală; C=Complementară; I=Asistată integral; P=Asistată parțial; N=Neasistată

⁷ Este egal cu 14 săptămâni x numărul de ore de la punctul 3.1 (similar pentru 3.2.a.b.c.)

⁸ Liniile de mai jos se referă la studiul individual; totalul se completează la punctul 3.37.

⁹ Între 7 și 14 ore

¹⁰ Între 2 și 6 ore

¹¹ Suma valorilor de pe liniile anterioare, care se referă la studiul individual.

¹² Suma (3.5.) dintre numărul de ore de activitate didactică directă (NOAD) și numărul de ore de studiu individual (NOSI) trebuie să fie egală cu numărul de credite alocate disciplinei (punctul 3.7) x nr. ore pe credit (3.6.)

¹³ Numărul de credit se calculează după formula următoare și se rotunjește la valori vecine întregi (fie prin micșorare fie prin majorare)

$$\text{Nr. credite} = \frac{NOCpSpD \times C_C + NOApSpD \times C_A}{TOCpSdP \times C_C + TOApSdP \times C_A} \times 30 \text{ credite}$$

Unde:

- NOCpSpD = Număr ore curs/săptămână/disciplina pentru care se calculează creditele
- NOApSpD = Număr ore aplicații (sem./lab./pro.)/săptămână/disciplina pentru care se calculează creditele
- TOCpSdP = Număr total ore curs/săptămână din plan
- TOApSdP = Număr total ore aplicații (sem./lab./pro.)/săptămână din plan
- C_C/C_A = Coeficienți curs/aplicații calculate conform tabelului

Coeficienți	Curs	Aplicații (S/L/P)
Licență	2	1
Master	2,5	1,5
Licență lb. străină	2,5	1,25

¹⁴ Se menționează disciplinele obligatoriu a fi promovate anterior sau echivalente

¹⁵ Tablă, videoproiector, flipchart, materiale didactice specifice, platforme on-line etc.

¹⁶ Tehnică de calcul, pachete software, standuri experimentale, platforme on-line etc.

¹⁷ Competențele din Grilele aferente descrierii programului de studii, adaptate la specificul disciplinei

¹⁸ Titluri de capitole și paragrafe

¹⁹ Expunere, prelegere, prezentare la tablă a problematicei studiate, utilizare videoproiector, discuții cu studenții (pentru fiecare capitol, dacă este cazul)

²⁰ Discuții, dezbateri, prezentare și/sau analiză de lucrări, rezolvare de exerciții și probleme

²¹ Demonstrație practică, exercițiu, experiment

²² Studiu de caz, demonstrație, exercițiu, analiza erorilor etc.

²³ Legătura cu alte discipline, utilitatea disciplinei pe piața muncii

²⁴ CPE – condiționează participarea la examen; nCPE – nu condiționează participarea la examen; CEF - condiționează evaluarea finală; N/A – nu se aplică

²⁵ Se va preciza numărul de teste și săptămânile în care vor fi susținute.

²⁶ Cercuri științifice, concursuri profesionale etc.

²⁷ Se particularizează la specificul disciplinei standardul minim de performanță din grila de competențe a programului de studii, dacă este cazul.